

SIROMAŠTVO I USLOVI ŽIVOTA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Anketa o dohotku i uslovima života je godišnje istraživanje koje Uprava za statistiku redovno sprovodi od 2013. godine. Podaci prikupljeni ovim istraživanjem pružaju mogućnost računanja indikatora monetarnog rizika od siromaštva i indikatora nejednakosti raspodjele dohotka u društvu.

Anketa o dohotku i uslovima života se sprovodi na osnovu Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("Službeni list Crne Gore", br. 18/12 i 47/19). Realizacija ankete usklađena je sa uredbama EU i Eurostatovom metodologijom EU-SILC (*Survey on Income and Living Conditions*).

EU-SILC istraživanje je obavezan izvor za praćenje statistike dohotka, siromaštva i socijalne isključenosti, kako bi se obezbijedili uporedivi podaci za svaku državu odvojeno i na nivou EU kao cjeline.

Izvori podataka su domaćinstva i njihovi članovi koji u vrijeme prikupljanja podataka borave na teritoriji Crne Gore.

Obuhvat

Jedinice anketiranja su domaćinstva na teritoriji Crne Gore izabrana metodom slučajnog uzorka, kao i svi članovi domaćinstva starosti 16 i više godina.

Veličina uzorka za ovo istraživanje u prosjeku iznosi oko 5 200 domaćinstava.

Definicije

Prag rizika od siromaštva (relativna linija siromaštva) predstavlja 60% medijane nacionalnog ekvivalentnog raspoloživog dohotka svih domaćinstava i izražava se u eurima.

Stopa rizika od siromaštva predstavlja udio lica (u ukupnoj populaciji) čiji je ekvivalentni dohodak manji od relativne linije siromaštva.

Relativni jaz rizika od siromaštva predstavlja razliku između relativne linije siromaštva i medijane ekvivalentnog dohotka lica koja su ispod praga rizika od siromaštva.

Kvintilni odnos (S80/S20) poredi ukupan ekvivalentni dohodak gornjeg dohodnog kvintila (20% stanovništva sa najvećim ekvivalentnim dohotkom) sa ukupnim ekvivalentnim dohotkom donjeg kvintila (20% stanovništva sa najnižim ekvivalentnim dohotkom). On je pokazatelj dohodne nejednakosti koji mjeri odnos između prvog i petog kvintila distribucije dohotka.

Gini koeficijent u ovom istraživanju predstavlja mjeru nejednakosti raspodjele ekvivalentnog raspoloživog dohotka. Vrijednost ovog koeficijenta se kreće u intervalu od 0 do 100, gdje 0 predstavlja savršenu jednakost, tj. sve osobe u društvu imaju jednak dohodak. Što je vrijednost bliža 100, to je dohodna nejednakost veća.

Stopa izrazite materijalne deprivacije je pokazatelj finansijske nemogućnosti domaćinstva da priušti najmanje 4 stavke (od mogućih 9) materijalne deprivacije.

Intezitet rada predstavlja odnos ukupnog broja mjeseci u kojima su svi radno sposobni članovi domaćinstva radili u referentnom periodu i ukupnog broja mjeseci koje su ti isti članovi domaćinstva teoretski mogli raditi u tom istom razdoblju. Radno sposobni članovi domaćinstva su osobe starosti od 18-59 godina, s tim da se isključuju studenti u starosnoj grupi od 18-24 godine. Intezitet rada može biti veoma nizak (0-0,20), nizak (0,20-0,45), srednji (0,45-0,55), visok (0,55-0,85) i veoma visok (0,85-1). Npr. nizak intezitet rada se odnosi na domaćinstva u kojima su radno sposobni članovi radili između 20% i 45% od ukupnog broja mjeseci u kojima su mogli raditi tokom referentnog perioda.

Stopa rizika od siromaštva ili socijalne isključenosti (AROEPE) pokazuje udio lica (u ukupnoj populaciji) koji su u riziku od siromaštva ili su izrazito materijalno deprivirani ili žive u domaćinstvima veoma niskog inteziteta rada.

POVERTY AND LIVING CONDITIONS

Sources and methods of data collection

Survey on income and living conditions is an annual survey regularly implemented by Statistical Office from 2013. The data collected by this survey make possible the calculation of indicator on monetary risk from poverty and of indicator on income distribution inequality in a society.

Survey on income and living conditions is conducted on the basis of the Law on Official Statistics and Official Statistical System of Montenegro (Official Gazette of Montenegro No 18/12 and 47/19). Realisation of the survey is harmonized with EU regulations and Eurostat's methodology EU-SILC (*Survey on Income and Living Conditions*).

EU-SILC survey is a required source for monitoring statistics on income, poverty and social exclusion, in order to ensure comparable data for every country and at the EU level as total.

Data sources are households and its members residing in the territory of Montenegro at the time of data collection.

Coverage

Survey units are households at the territory of Montenegro selected by a random sample method, as well as all household members aged 16 and over.

Sample size for this survey is approx. 5 200 households in average.

Definitions

At-risk-of-poverty threshold (relative poverty line) represents 60% of the median of national equivalised disposable income of all households and it is presented in euros.

At risk of poverty rate means a share of persons (in the total population) whose equivalised income is below the relative poverty line.

Relative at risk of poverty gap represents a difference between the at risk of poverty threshold and the median of equivalised income of the persons below the risk of poverty threshold.

Quintile share ratio (S80/S20) compares the total equivalised disposable income of the upper income quintile (20% of the population with the highest equivalised income) with those from the lower income quintile (20% of the population with the lowest equivalised income). It is an indicator of income inequality which measures the relationship between the first and fifth income distribution quintals.

Gini coefficient in this survey represents the measure of inequality in the distribution of equivalised disposable income. The value of this coefficient goes within the interval from 0 to 100, where 0 represents perfect equality, i.e. each person in society has equal income. The closer to 100 the value is, the income inequality is higher.

Severe material deprivation rate is an indicator of financial inability of a household to afford at least 4 out of 9 possible items of material deprivation.

Work intensity represents a ratio between total number of months in which all working-age household members have worked during the income reference year and the total number of months the same household members theoretically could have worked in the same period. A working-age person is a person aged 18–59 years, with the exclusion of students in the 18–24 age group. The work intensity is defined as very low (0-0.20), low (0.20-0.45), medium (0.45-0.55), high (0.55-0.85) and very high (0.85-1). For example, low work intensity refers to households whose working-age members worked between 20% and 45% of the total number of months they could have possibly worked during a referent period.

At risk of poverty or social exclusion rate (AROEPE) shows the share of individuals (in the total population) who are at risk of poverty or are severely materially deprived or live in households with very low work intensity.

8 – 1. PRAG RIZIKA OD SIROMAŠTVA (LINIJA SIROMAŠTVA)
NA GODIŠNJEM NIVOU, EURAT RISK OF POVERTY THRESHOLD
(RELATIVE POVERTY LINE) AT THE
ANNUAL LEVEL, EUR

	2016	2017	2018	2019	2020	
Jednočlano domaćinstvo	1 920	2 097	2 270	2 261	2 347	One-person household
Domaćinstvo s dvije odrasle osobe i dvoje djece mlađe od 14 godina (prema OECD skali)	4 032	4 405	4 766	4 748	4 928	Household with two adults and two children aged under 14 years (according to the OECD scale)

8 – 2. OSNOVNI POKAZATELJI RIZIKA OD
SIROMAŠTVA I NEJEDNAKOSTITHE MAIN INDICATORS OF AT RISK
OF POVERTY AND INEQUALITY

	2016	2017	2018	2019	2020	
Stopa rizika od siromaštva, %	24,0	23,6	23,8	24,5	22,6	At risk of poverty rate, %
Relativni jaz rizika od siromaštva, %	35,6	34,0	35,3	33,1	28,2	Relative at risk of poverty gap, %
Kvintilni odnos (S80/S20)	7,4	7,6	7,4	6,7	6,0	Quintile ratio (S80/S20)
Gini koeficijent	36,5	36,7	34,7	34,1	32,9	Gini coefficient

8 – 3. STOPA RIZIKA OD SIROMAŠTVA PREMA POLU, %

AT RISK OF POVERTY RATE BY SEX, %

	2016	2017	2018	2019	2020	
Muškarci	24,5	24,2	24,1	24,9	23,0	Male
Žene	23,6	23,0	23,5	24,0	22,2	Female

8 – 4. STOPA RIZIKA OD SIROMAŠTVA PREMA STAROSTI, %

AT RISK OF POVERTY RATE BY AGE, %

	2016	2017	2018	2019	2020	
0-17 godina	30,9	31,7	32,4	33,7	32,6	0-17 years
18-24 godine	29,6	27,8	25,0	30,5	25,2	18-24 years
25-54 godine	22,6	22,5	22,4	22,5	20,4	25-54 years
55-64 godine	20,3	18,8	18,6	19,0	17,3	55-64 years
65 ili više godina	16,1	15,4	15,3	15,1	15,5	65 years and over

8 – 5. STOPA RIZIKA OD SIROMAŠTVA
PO TIPU NASELJA, %AT RISK OF POVERTY RATE
BY TYPE OF SETTLEMENT, %

	2016	2017	2018	2019	2020	
Gradsko	18,8	17,5	17,3	17,9	16,9	Urban
Ostalo	33,5	34,8	35,6	36,3	32,9	Other

8 – 6. STOPA RIZIKA OD SIROMAŠTVA
PO REGIONIMA, %AT RISK OF POVERTY RATE
BY REGIONS, %

	2016	2017	2018	2019	2020	
Centar	16,8	17,1	14,4	16,6	14,8	Center
Jug	19,8	19,6	23,2	19,9	11,6	South
Sjever	39,5	37,9	40,0	41,2	44,5	North

8 – 7. STOPA RIZIKA OD SIROMAŠTVA PREMA
NAJVIŠEM NIVOU OBRAZOVANJA, %AT RISK OF POVERTY RATE BY THE
HIGHEST ATTAINED LEVEL OF
EDUCATION, %

	2016	2017	2018	2019	2020	
Osnovna škola i manje od osnovne škole	37,7	36,2	41,4	38,7	37,9	Primary school and less than primary school
Srednja škola, obrazovanje poslije srednje škole a nije više obrazovanje	21,7	20,8	19,1	19,6	18,0	Secondary school, secondary non tertiary education
Više i visoko obrazovanje (fakultet, magistri i doktori nauka)	7,0	6,8	7,3	8,1	6,1	High education (Bachelor, Master and Doctoral level)

8

8 – 8. STOPA RIZIKA OD SIROMAŠTVA PREMA NAJČEŠĆEM
STATUŠU AKTIVNOSTI
(18 I VIŠE GODINA), %AT RISK OF POVERTY RATE BY THE
MOST FREQUENT ACTIVITY STATUS
(18 YEARS AND OVER), %

	2016	2017	2018	2019	2020	
Zaposleni kod poslodavca	6,6	5,9	6,1	7,0	7,0	Employed at employer
Samozaposleni	16,0	19,8	16,4	19,9	22,7	Self-employed
Nezaposleni	42,2	44,8	47,5	45,5	42,8	Unemployed
Penzioneri	15,1	13,6	11,7	11,4	12,2	Pensioners
Ostali neaktivni	32,9	31,0	31,1	35,9	29,5	Other inactive

8 – 9. STOPA RIZIKA OD SIROMAŠTVA
PRIJE I POSLIJE SOCIJALNIH
TRANSFERA, %AT RISK OF POVERTY RATE
BEFORE AND AFTER SOCIAL
TRANSFERS, %

	2016	2017	2018	2019	2020	
Stopa rizika od siromaštva poslije socijalnih tranfera	24,0	23,6	23,8	24,5	22,6	At risk of poverty rate after social transfers
Socijalni transferi nijesu uključeni u dohodak	29,0	31,4	31,2	29,5	27,8	Social transfers not included in income
Penzije i socijalni transferi nijesu uključeni u dohodak	44,3	46,7	45,0	42,9	41,4	Pensions and social transfers not included in income

8 – 10. POKAZATELJ RIZIKA OD SIROMAŠTVA ILI
SOCIJALNE ISKLJUČENOSTI I
KOMPONENTE OVOG POKAZATELJA, %AT RISK OF POVERTY RATE OR SOCIAL
EXCLUSION RATE AND
COMPONENTS OF THIS INDICATOR, %

	2016	2017	2018	2019	2020	
Stopa rizika od siromaštva	24,0	23,6	23,8	24,5	22,6	At risk of poverty rate
Stopa izrazite materijalne deprivacije	14,9	13,9	12,9	12,0	13,5	Severe material deprivation rate
Osobe koje žive u domaćinstvima sa veoma niskim intezitetom rada	20,0	19,4	19,2	14,9	12,1	Proportion of persons living in households with low work intensity
Stopa rizika od siromaštva ili socijalne isključenosti	34,6	33,7	31,4	30,5	30,9	At risk of poverty or social exclusion rate

8 – 11. STOPA RIZIKA OD SIROMAŠTVA
PREMA TIPU DOMAĆINSTVA, %AT RISK OF POVERTY RATE
BY HOUSEHOLD TYPE, %

	2016	2017	2018	2019	2020	
Domaćinstva bez izdržavane djece	16,6	15,9	15,2	13,9	14,3	Household without dependent children
Jednočlano domaćinstvo	17,0	20,1	19,3	18,9	17,4	One-person household
Muškarac	16,7	20,0	22,9	20,6	17,9	Male
Žena	17,2	20,3	17,0	17,9	17,0	Female
Jednočlano domaćinstvo, osoba mlađa od 65 godina	19,6	23,7	22,4	21,8	17,1	One-person household, person under 65 years of age
Jednočlano domaćinstvo, osoba starosti 65 i više godina	14,8	17,0	16,4	16,5	17,6	One-person household, person aged 65 years and over
Dvije odrasle osobe	14,8	14,1	14,9	14,4	15,1	Two adults
Dvije odrasle osobe, obje mlađe od 65 godina	13,7	13,0	15,1	14,9	15,0	Two adults, both under 65 years of age
Dvije odrasle osobe, bar jedna stara 65 i više godina	15,7	14,9	14,8	14,0	15,2	Two adults, at least one aged 65 years and over
Ostala domaćinstva bez izdržavane djece	17,6	15,0	14,0	12,1	13,0	Other households without dependent children
Domaćinstva sa izdržavanom djecom	28,0	27,9	27,9	29,6	26,9	Households with dependent children
Jedna odrasla osoba sa najmanje jednim izdržanim djetetom	25,8	27,6	30,4	35,4	36,6	One adult with at least one dependent child
Dvije odrasle osobe s jednim izdržanim djetetom	17,3	16,5	17,5	15,2	12,1	Two adults with one dependent child
Dvije odrasle osobe sa dvoje izdržavane djece	22,2	21,7	21,4	21,9	20,6	Two adults with two dependent children
Dvije odrasle osobe sa troje ili više izdržavane djece	44,2	45,9	46,1	45,0	45,4	Two adults with three or more dependent children
Dvije ili više odraslih osoba sa izdržavanom djecom	28,0	27,9	27,8	29,4	26,5	Two or more adults with dependent children
Ostala domaćinstva sa izdržavanom djecom	25,9	25,7	25,5	29,1	24,6	Other households with dependent children